

KESSELS, Willy (Dendermonde 26 januari 1898 – Brussel 10 februari 1974).

Maakte tijdens de jaren 1920 naam als architect, beeldhouwer en meubelontwerper. De portret- en landschapsfotografie van Kessels is sterk beïnvloed door de Nieuwe Zakelijkheid, terwijl zijn artistiek werk aansluit bij het modernisme. Zijn set-foto's (stills) naar aanleiding van de realisatie van de film *Misère au Borinage* door Joris Ivens en Henri Storck (1933) werden vaak geïnterpreteerd als een bewijs van zijn veronderstelde positie langs de linkerzijde. Maar dezelfde fotograaf verrichtte na 1935 ook werk voor rechts-autoritaire bewegingen als het Verdinaso, Rex, het Vlaamsch Nationaal Verbond (VNV) en de Duitsch-Vlaamsche Arbeidsgemeenschap (DeVlag). Zo vervaardigde Kessels in 1935 de propagandafilm *Een volk treedt aan* van het Verdinaso, alsook een film over de familie Joris van Severen. Van deze tijd dateert ook zijn portretfoto van de Verdinaso-leider. Deze affiniteiten met Ver-

dinaso-milieus, leidden tot zijn deportatie in mei 1940. Tijdens de Tweede Wereldoorlog passeerden Léon Degrelle (Rex), Staf de Clercq (VNV), Hendrik Elias (VNV) en Jef van de Wiele (De Vlag) zijn lens. Kessels had toen ook een artistieke inbreng in de in 1943 opgerichte kunstkring De Meivis, een idee van Bert Peleman.

Kessels was een vakman die zijn brood verdiende onder meer als portretfotograaf. Hij was gewoon à la mode, iedereen wou bij hem zijn. Nooit verbond hij zich exclusief aan een bepaalde beweging. Dit wordt treffend geïllustreerd door enkele getuigenissen (pro en contra) tijdens zijn proces na de oorlog. Indien men de toen afgelegde verklaringen zonder meer volgt, zou Kessels tijdens het interbellum lid zijn geweest van de **communistische partij** en van het Verdinaso en tijdens de Tweede Wereldoorlog van de **Algemeene-ss Vlaanderen** en de De Vlag.

Er zijn nog verscheidene aanwijzingen die pleiten voor een genuanceerde benadering van Kessels' engagement. Zijn vak, de fotografie primeerde op enige ideologische overtuiging. Kessels' werk in opdracht van enkele Vlaams-nationalistische prominenten hoeft niet zonder meer te betekenen dat hij een Vlaams-nationalist was. Of moet men abstractie maken van zijn foto van **Paul van Zeeland** uit 1937? Deze foto van de toenmalige eerste minister werd benut tijdens diens electorale campagne tegen Degrelle, wat niet belette dat Kessels ook in 1942 de Rex-leider fotografeerde. Bovendien dateerde Kessels' werk voor het Verdinaso van na 1934, toen Van Severen zijn virulent anti-belgicisme opgaf voor de zogenaamde Nieuwe Marsrichting. De inkapseling van Kessels in het Vlaams-nationalistische kamp wordt nog verder ondergraven; in Brussel heeft hij nooit om politiek principiële redenen aan het Nederlands de voorkeur gegeven. Zijn zakelijke zowel als zijn privé-correspondentie was overwegend Franstalig. Hij koos na de oorlog voor het Frans als procestaal. Mogelijk werden zijn contacten met het Vlaams-nationalistische milieu vanuit een zekere lotsverbondenheid door zijn veroordeling na de oorlog geïntensiveerd. Kessels kwam na zijn dood nog in de actualiteit toen het Museum voor Fotografie van Charleroi in 1996 een tentoonstelling van zijn werk diende af te gelasten terwille van een perscampagne onder impuls van Jean Guy, de hoofdredacteur van *Le Peuple*. Die vond dat het werk van een "Vlaamse collaborateur" niet thuishoorde in een museum.

LITERATUUR: A.G. Samoy, *Een levensschets. Willy Kessels. Kunstfotograaf (Dendermonde 1898-Brussel 1974)*, z.j.; – B.P., 'Een Dendermondenaar te Brussel. Willy Kessels. Kunstfotograaf en Scheldezoon', in *Ons Volk*, jg. 46, nr. 1 (3 januari 1963), p. 23-25; – L.D., 'Vijfendertig jaren fotografie. Kennismaking met Willy Kessels', in *De Spectator. Bijvoegsel van "De Nieuwe Gids" – "De Antwerpse Gids"* (14-15 augustus 1965); – *Langs de Schelde. Fotografie van Willy Kessels 1898-1974*, 1984; – F. Leplus en A. Paviot, *Willy Kessels. Bruxelles 1898-1974*, 1990; – P. Andries, 'Tus-

sen traditionalisme en moderniteit. Fotografie tussen de twee wereldoorlogen', in *Pour une histoire de la photographie en Belgique*, 1993, p. 292-296; – J. de Geest, 'Willy Kessels. Fotografie en politiek', in *De Standaard* (16 augustus 1996); – H. Devillez (ed.), 'Kunst en censuur. Kessels op de brandstapel' Of: wat te doen met werk van collaborerende kunstenaars', in *Berichten van het Navorsings- en Studiecentrum voor de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog*, nr. 27 (1996); – J. de Vos, 'Vlechten en snorren', in *Nieuw Wereldtijdschrift*, nr. 3 (1996), p. 30-31; – 'Musea voor Fotografie', in *De Witte Raaf* (maart-april 1996), p. 26; – N. Poulain, 'Kunstgeschiedenis, politiek en ethiek', in *Interbellum*, jg. 16, nr. 3 (mei-juni 1996), p. 5-10; – G. en J. Vercheval, *A nos amis, et à tous ceux qui pourraient se sentir concernés*, 1996; – P. Servaes (red.), *Willy Kessels (1898-1974). Fotograaf in het land van Verhaeren. Photographie au pays de Verhaeren*, 1998.

GUY LEEMANS